

at afhænde den Gaard igen og afhænde den paa Vilkaar, som ligger langt under dem, paa hvilke han har erhvervet den. Det er dog et ganske ubeføjet Tab, man paa den Maade tilføjer den paagældende Mand, og det vil især blive paafaldende, naar man ser hen til den tilbagevirkende Kraft, Lovforslaget skal have, idet Loven skal række lige til den 1. Januar 1916, medens Lovforslaget første Gang blev forelagt den 25. Februar 1916. I Tiden mellem 1. Januar og 25. Februar 1916 kan der jo være foregaaet Salg af den Art, jeg her nævnedes, og da det altsaa skete paa en Tid, da der ikke blot ikke var kommet en Lov, men da der ikke en Gang var forelagt et Lovforslag, og da de paagældende altsaa ikke kunde vide, at der vilde komme en saadan Lov, saa er det dog ganske ubeføjet, naar man ved en Lov, der bliver givet i 1918, gør Indgreb i de Retsforhold, som fuldkommen lovlige og i fuldkommen god Tro har udviklet sig i Tiden fra 1. Januar 1916 til 25. Februar 1916.

I meget nær Forbindelse med denne Bestemmelse i Lovforslagets § 1 Nr. 1, staar Bestemmelsen i Lovforslagets § 3, hvor det siges: „Den Godsejeren i Henhold til fornævnte Lovbestemmelser tilkommende Ret til ved yderligere Salg at indtage Bondejord til fri Raadighed, som over Hovedgaardsjord bortfalder fra den 1. Januar 1916 at regne“. Her er altsaa ogsaa Tale om Dispositioner, som er truffet i Henhold til en gældende Lovgivning og er truffet i fuldkommen god Tro. Den paagældende Godsejer har maaske foretaget sine Salg netop med det for Øje, at han kunde inddrage noget Bondejord under sin Hovedgodsjord, Bondejord, som maaske ligger ham bekvemt, og som han derfor har megen Interesse af at erhverve for at kunne regulere sin Hovedgaards Grund. For at opnaa dette har han maaske bragt Ofre og har maaske solgt paa meget billige Vilkaar. Han har altsaa overhovedet indrettet sig paa den Udsigt, og nu vil man bagefter, et Par Aar efter, at Dispositionen er truffet, tilintetgøre dens Virkning. Det forekommer mig ogsaa, at det er ubeføjet, og jeg vil meget henstille, at man tager under nøje Overvejelse, at man begge de Steder, jeg har tilladt mig at nævne, kom bort fra den tilbagevirkende Kraft indtil

1. Januar 1916 og i alle Tilfælde satte et langt senere Tidspunkt.

Jeg kommer nu til det andet Punkt, jeg nævnedes. Det er, at jeg mener, at Lovforslaget forfordeler Ejeren af Jorden; den giver ham ikke, hvad han har Krav paa, virkelig fuld Erstatning. Jeg skal ikke i dette Øjeblik komme ind paa den Maade, hvorpaa Erstatningen fastsættes; det er jo et til Dels temmelig indviklet Regnestykke, men efter de Oplysninger, som er mig forelagte, tror jeg at turde sige, at almindeligvis vil Forholdet være det, at Ejeren faar endog betydelig mindre for sine Ejendomme, end disse virkelig er værd i Handel og Vandel, det vil sige, hvad en fornuftig Mand vilde give for dem, naar Lovens Tvang ikke forelaa. Det synes mig at være Uret. Det er en Forringelse af Ejerenes Formue, og det er en Berigelse for den enkelte øjeblikkelige Bruger, som han ikke har Krav paa. Det vil fremtræde særlig grelt, hvis man tænker sig, at den hidtilværende Bruger, som har købt Ejendommen af ham, gør — hvad han jo kan — dette, at han straks sælger Ejendommen igen. Naar det er Tilfældet, vil han nemlig uden Tvivl ingenlunde være tilbøjelig til at indrømme sin Køber de samme liberale Vilkaar, som han har faaet i Henhold til denne Lov. Han vil selvfølgelig forlange Dagens Priser, og Forholdet vil altsaa være det, at den paagældende Ejendom gaar ind i den fremtidige Omsætning til en Pris, som svarer til den virkelige Vurdering; medens den Mand, som har været saa heldig netop at at være Bruger, da denne Lov kom, men som straks har skilt sig af med Ejendommen efter at have erhvervet den i Henhold til Loven indkasserer en meget betydelig Pengegevinst, som gaar ud af den nuværende Ejers Lomme. Jeg vil derfor meget henstille, at man gennemgaar de Beregningsregler, som Loven giver, at man overvejer, om de virkelig er rimelige og retfærdige, eller om ikke det vil være nødvendigt at ændre dem noget, for at Ejerne ikke skal komme til at lide Uret.

Men dernæst er der ogsaa adskillige Bipunkter, hvor det forekommer mig tvivlsomt, om man kan sige, at Ejerenes Interesser er tagne tilstrækkeligt i Betragtning. Jeg skal nævne saadant noget som § 7, 4de Stykke, hvor det siges, at en Brugsret altid skal